

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs III. Vtrum aliquod nomen dicatur propriè de Deo. art. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

colligam eum, qui tale nomen protulit, similem, aut quasi similem conceptum ea de re effinxisse.

Circa reponsonem ad secundum Diui Thomae notandum est, in eo sensu nomina abstracta significare formas seu naturas tamquam id, quod aliquid est tale, quod licet significant formas non vt alteri adiacentes, sed secundum se ipsas praecise, atque adeo ad modum per se stantium, vt dici consuevit: at tamen non denotant subsistentiam in illis ex modo, quo eas significant, sed significant eas apte, vt per eas aliquid sit tale, quaerendumque restat de subsistente, quod per eas formaliter sit tale, vt de subsistente quod sit albedine album, humanitate homo, Deitate Deus, &c. Omnis namque forma non habens subsistentiam in se ipsa, est in aliquo subsistente, quod est per eam tale. Quia ergo nomina abstracta, quae tribuimus Deo, vt Deitas, sapientia, &c. non denotant subsistentiam in suis significatis, sed modo explicato significant formas tamquam id, quo aliquid est tale: concreta vero quae denotant subsistentiam, vt Deus, sapiens, &c. significant per modum cuiusdam compositionis, quasi Deitate, aut sapientia, vt forma aliquo modo distincta, sit Deus, aut sapiens, merito ait Diuus Thomas, tam concreta, quam abstracta in suo modo significandi deficere a modo, quem Deus in se habet.

Cur nomina abstracta in modo significandi deus non habeat.

A Deo conueniunt, sed de nominibus tertij generis, quae substantialiter de Deo dicuntur, significantque vnam simplicissimam rationem formalem, quae simul est Deitas, bonitas, sapientia, intellectus, voluntas, &c.

Responso est, eiusmodi nomina non esse synonyma. Rationem reddit D. Thomas, quoniam licet significant eandem simplicissimam rem, atque rationem formalem, exprimunt tamen distinctos conceptus, quos de illa formamus: vt autem nomina, nobis saltem, synonyma non sint, satis est, si significant rem, vt apprehensam alio atque alio conceptu.

Nomina tertij generis, non sunt synonyma.

B Reddit vero elegantissimam rationem D. Thomas, quare cum in Deo omnia attributa sint vnica simplicissima ratio formalis, alium tamen conceptum formemus sapientiae, alium bonitatis, & ita de ceteris attributis. Ea vero est, quia intellectus noster ea, quae sunt in Deo, ex his quae sunt in rebus creatis concipit, vt sapientiam diuinam ex creatura, & ita de ceteris: at vero sicut diuersae perfectiones rerum creaturarum sunt vnite in Deo tamquam in causa, huiusmodi earum adaequate, & plane imitatur perfectionem diuinam: sic illi diuersi conceptus proportionati perfectionibus rerum creaturarum, quos de Deo formamus: significant quidem vnam simplicissimam perfectionem Dei, quam nullus eorum adaequate, & vt est in se significat ac representat.

Attributorum, cum in Deo sint vnica simplicissima ratio cur distinctos conceptus formemus.

C Quare beati, qui Deum concipiunt, vt est in se, vtique neque formant, neque formare possunt distinctos conceptus intuituos attributorum diuinorum, sed vnum tantum simplicissimum conceptum, & ob id nomina attributorum diuinorum apud eos synonyma sunt, imò potius sunt tantum vnum nomen, iuxta illud Zachariae 14. In die illa erit Dominus vnus, & erit nomen eius vnum (tamen alij ea ratione intelligant futurum nomen Domini vnum, tempore de quo ibi loquitur Propheta, quia cessabunt idola, veneratioque falsorum Deorum, omnesque vnum tantum Deum verum agnoscent.) Atque hoc affirmat Diuus Thomas primo contra gentes cap. 31. tamen oppositum hoc loco innuat Caietanus. Quia ergo pluralitas conceptuum, quos in via de Deo formamus, prouenit ex debilitate, & imperfecto modo concipiendi intellectus nostri, plane id diuinae simplicitati non derogat. Neque vero haec argumentatio est legitima, attributorum formamus distinctos conceptus: ergo attributa sunt res aut rationes formales ex natura rei distinctae. Sicut neque haec est legitima: cernitur diuersitas in effectibus; ergo etiam in causa a qua emanant: quippe cum a causa superioris ordinis emanare possint effectus inter se diuersi, qui in causa vnite continentur. Omnibus ergo conceptibus, quos in hac vita de Deo effingimus, responderet vna simplicissima res per eos omnes multipliciter & imperfecte representata, vt hoc loco in responso ad secundum Diuum Thomae docet. Per haec tamen non negamus, beatos posse formare distinctos in proprio genere abstractiuos conceptus diuersorum attributorum per comparationem ad diuersas creaturas: non secus ac in via eos formare solebant. Quare & inter sese mutuo de diuersis Dei attributis colloqui varios conceptus exprimendo, & de eisdem attributis Deum ipsum laudare in patria optime poterunt.

Beati formare nequeunt diuersos intuituos conceptus diuersorum attributorum.

ARTICVLVS II.

Utrum aliquod nomen dicatur de Deo substantialiter.

V ESTIO haec ex praedictis disput. 1. articuli praecedentis facili redditur. Totam vero controuersia est de nominibus tertij generis ibidem explicatis, verbi gratia de sapientia, bonitate, &c. de quibus definit D. Thomas dici de Deo substantialiter: eo quod significatum eorum formale sit de ratione essentiae diuinae, sitque in Deo substantia, & non accidens. De hac re August. 5. de Trinitate a cap. 4. & lib. 7.

Nomina tertij generis dicuntur de Deo substantialiter.

ARTICVLVS III.

Utrum aliquod nomen dicatur proprie de Deo.

PRATER nomina primi & secundi generis, quae significant relationem rationis, negationem, aut actionem aliquam ad extra, aut aliquid simile, quod denominatione extrinseca proprie denominat Deum: vt quod sit cognitus, aut dilectus a nobis: ex reliquis nominibus ipsa sola proprie dicuntur de Deo (si non quoad modum significandi, certe quoad rem significatam) quae significant perfectionem simpliciter, iuxta ea quae explicata sunt quaestione 3. artic. 7. disputat. 1. & quaestione 4. artic. 2. Ex reliquis vero, si quae dicuntur de Deo, non dicuntur proprie, sed in translaticia significatione, per metaphoram scilicet, aut alium tropum, vt quod sit agricola, ignis consumens, &c.

Nomina quae dicuntur de Deo proprie, & quae non dicuntur.

ARTICVLVS IV.

Utrum nomina dicta de Deo sint Synonyma.

NON est quaestio de nominibus primi & secundi generis, de quibus constat non esse synonyma, cum formaliter significant diuersas relationes, negationes, aut actiones, quae

Molina in D. Thom.